

Ik gebruik deze medicijnen ... Kan ik duiken?

Een van de meest gestelde vragen aan DAN artsen is of het veilig is om te gaan duiken als men een bepaald medicijn gebruikt. Het antwoord op deze vraag is zelden eenduidig.

Een heleboel duikers geloven dat DAN een databank heeft van hoe verschillende medicijnen zich gedragen in de duikomgeving. Helaas bestaan zulke gegevens niet. Ethische overwegingen staan in de weg van formele onderzoektesten die die de invloed van medicijnen op menselijke duikers in een onderwateromgeving zouden kunnen aantonen.

Incidentele verslagen van duikongevallen hebben een beperkte waarde als het gaat om het vaststellen of het veilig is om te gaan duiken met een bepaald medicijn; er komen daar over het algemeen te veel fysieke en fysiologische factoren bij kijken om een enkele variabele te kunnen isoleren.

Dit wil niet zeggen dat het onmogelijk is om een goed advies te geven als de vraag gesteld wordt. Door de medische conditie die behandeld wordt in ogenschouw te nemen, samen met de fysieke eisen die aan mensen in de duikomgeving worden gesteld, plus de bekende factoren betreffende een medicijn bekend van klinische proeven uitgevoerd op het land, kunnen aanbevelingen gedaan worden over de geschiktheid van duiken terwijl er bepaalde medicijnen worden gebruikt.

Algemene overwegingen

Als duikers DAN vragen stellen over het gebruik van medicijnen tijdens het duiken, zijn ze meestal vooral bezorgd over de kans op nieuwe bijwerkingen die op diepte kunnen optreden. In theorie is het mogelijk dat bepaalde medicijnen het narcotische effect van stikstof kunnen versterken of erdoor versterkt kunnen worden. Een duiker moet aan deze mogelijkheid denken als hij van plan is om dieper dan 24 meter te duiken terwijl hij een medicijn gebruikt dat waarschuwt tegen het drinken van alcohol of het bedienen van

zware machines. Behalve deze theoretische bedenkingen wordt er van de meeste medicijnen niet gedacht dat ze specifieke, biologische gevaren opleveren als gevolg van onderdompeling, ruk of ademgasmengsels. Het is begrijpelijk dat duikers zich zorgen maken over nieuwe bijwerkingen die tijdens een duik optreden, maar de belangrijkste overweging voor medici is of de onderliggende medische conditie duiker minder veilig zou kunnen maken. De verwonding of de kwaal waarvoor men behandeld wordt, is een veel waarschijnlijker reden om iemand van het duiken te af te houden dan medicatie.

Een verminderde fysieke fitness is niet ongewoon bij mensen die voor een kwaal behandeld worden. Hoewel duiken zelf een ontspannende activiteit is voor de meeste sportduikers kan zowel het tillen en dragen van een zware uitrusting als het in en uit het water gaan inspannend zijn. Duikers moeten altijd voldoende fysieke capaciteit hebben om met stroming om te gaan, een lang stuk aan het oppervlak te zwemmen en in een noodgeval een buddy bij te staan. Ze moeten geen verhoogd risico op barotrauma hebben doordat ze verkouden zijn en ze moeten geen symptomen zoals gevoelloosheid, tintelingen of pijn hebben die na een duik verward kunnen worden met decompressieziekte (DCZ).

Naast de implicaties die de onderliggende kwaal meebrengt is het belangrijk om te bedenken of de duiker bijwerkingen van een medicijn heeft ondervonden, hoe lang hij of zij het al gebruikt en welke andere medicijnen de duiker gebruikt. Voor te gaan duiken terwijl er een bepaald medicijn gebruikt wordt moet iemand er aan land ervaring mee hebben opgedaan. Voor de meeste voorgeschreven medicijnen wordt 30 dagen aanbevolen om er zeker van te zijn dat de dosis correct is en bijwerkingen die de duiker kan ondervinden aan het licht te brengen. Minstens een arts moet op de hoogte zijn van alle medicijnen die iemand gebruikt om het gevaar van een wisselwerking tussen medicijnen zo gering mogelijk te houden. Een duiker die bijwerkingen ondervindt die kunnen leiden tot concentratievermindering of een verminderd bewustzijn onderwater moet niet gaan duiken.

Naast deze algemene overwegingen zijn er wat specifieke vragen en gesprekspunten die relevant zijn voor bepaalde soorten medicijnen. De volgende vragen en overwegingen moeten besproken worden tijdens de evaluatie door de arts en tijdens de eigen beoordeling door de duiker.

Orthopedische pijnstillers en spierverslappers

- Kunnen pijn of een verminderde mobiliteit leiden tot afgeleid zijn of een fysieke beperking tijdens een duik?
- Kan de zware duikuitrusting een verwonding verergeren?
- Kunnen bijwerkingen van voorgeschreven pijnstillers de alertheid of het bewustzijn van een duiker verminderen?
- Kunnen pijn, gevoelloosheid of tintelingen na een duik verward worden met DCZ?

Neurologische medicijnen

- Is het fysieke vermogen van de duiker verminderd?
- Heeft de duiker ooit een stuip gehad?
- Zou een medicijn dat de duiker gebruikt bijwerkingen kunnen hebben die verward kunnen worden met DCZ?

Psychiatrische medicijnen

- Kunnen symptomen of bijwerkingen van een medicijn een negatief effect hebben op het beoordelingsvermogen, gedrag, bewustzijn of het vermogen om met stress om te gaan?
- Wordt de aandoening van de patiënt goed behandeld of is hij in remissie?

Gastro-intestinale medicijnen

- Loop de patiënt de kans dat er gas in gesloten kan raken dat tot een barotrauma tijdens de opstijging zou kunnen leiden?
- Is de duiker uitgedroogd als gevolg van overgeven of diarree?

Een duiker moet aan deze mogelijkheid denken als hij van plan is om dieper dan 24 meter te duiken terwijl hij een medicijn gebruikt dat waarschuwt tegen het drinken van alcohol of het bedienen van zware machines.

Cardiovasculaire medicijnen

- Heeft de patiënt de cardiovasculaire gezondheid en inspanningsmogelijkheid om veilig te duiken?
- Is er een stress-elektrocardiogram (ECG) nodig om een goede cardiale fitness vast te stellen?

Respiratoire medicijnen, waaronder geïnhaleerde corticosteroiden

- Is er een reden om te denken aan ingesloten lucht of een verminderde ademhalingscapaciteit bij

het duiken?

- Mensen met astma moeten een inspanningstest ondergaan bestaande uit een longfunctietest voor en na inspanning in een klinische setting.

Decongestiva, antihistaminen en intranasale steroïden

- Heeft de duiker last van verstopte luchtwegen (en loopt hij daarom het verhoogde risico van een barotrauma)?
- Heeft hij of zij onlangs last gehad van verstopte luchtwegen?
- Als het medicijn op diepte uitgewerkt zou raken, zou dat een probleem opleveren?
- Wat is het effect op een duiker van mogelijk sedatieve anti-histaminen?

Hormonen, insuline en medicijnen voor het behandelen van diabetes

- Zijn de hormoonspiegels van de patiënt stabiel en vrijwel normaal?
- Loopt de diabetische duiker het risico op een hypoglycemie bij inspanningen?
- Duikers met diabetes moeten over een goede gezondheid beschikken en fit zijn en ervaren zijn betreffende het managen van hun bloedglucosespiegels bij inspanning.

Antibiotica

- Heeft de patiënt een ziekte of infectie die door duiken tot complicaties kan leiden?

Chemotherapie medicijnen

- Is de persoon fysiek fit om te duiken?
- Longkanker vraagt om speciale overwegingen.

- Een medische cath port is over het algemeen geen probleem, maar hij moet wel goed beschermd zijn.

Deze punten moeten in ogenschouw genomen worden in de context van zowel de symptomen van de medische conditie als de bijwerkingen van de medicijnen die voor de behandeling worden gebruikt. De focus moet daarbij liggen op de vraag of een van deze factoren kan leiden tot een vermindering van de fysieke mogelijkheden van de duiker, zijn alertheid, reactietijd of beoordelingsvermogen. Deze lijst is bepaald niet volledig maar hij onderstreept wat zorgen die voortkomen uit bepaalde medische condities en de medicijnen die gebruikt worden voor het behandelen ervan.

Iedere medische kwaal of medicatie moet aanleiding zijn voor de duiker om zich voor het duiken door een arts te laten keuren. Zoals altijd is DAN beschikbaar om de relevante overwegingen betreffende verwondingen, ziektes en de medicijnen die voor de behandeling ervan gebruikt wordt te bespreken. Als je vragen hebt, mail DAN op medical@daneurope.org.

Dit artikel werd voor de eerste keer gepubliceerd in Alert Diver gedrukte uitgave [Q1 2016](#).